

ДИПЛОМАТИЧНІ ОБРІЇ УКРАЇНИ

18 грудня 2009 року в приміщенні Дипломатичної академії України відбулася презентація десятого випуску наукового щорічника «Україна дипломатична». Видання було представлено двома книгами (українською та англійською мовами).

На презентацію були запрошені надзвичайні і повноважні послы іноземних держав, працівники МЗС України, вчені та журналісти.

Вітальним словом урочисте засідання відкрив ректор Дипломатичної академії України, доктор історичних наук, Надзвичайний і Повноважний Посол України Борис Гуменюк. Вів засідання головний редактор щорічника, кандидат історичних наук, заслужений журналіст України Анатолій Денисенко. На презентації з промовами виступили: перший заступник міністра закордонних справ України Володимир Хандогій, Надзвичайний і Повноважний

Посол Республіки Польща в Україні Яцек Ключковскі, Надзвичайний і Повноважний Посол Південно-Африканської Республіки в Україні Андріс Фентер, генеральний директор Генеральної дирекції з обслуговування іноземних представництв Павло Кривонос (видавець), Святійший Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет, міністр закордонних справ України у 1998–2000 роках та 2005 – 30 січня 2007 роках Борис Тарасюк, міністр закордонних справ України у 1994–1998 роках, почесний професор Дипломатичної академії України Геннадій Удовенко, голова комітету Верховної Ради України,

Надзвичайний і Повноважний Посол України в США (1992–1994), академік НАН України Олег Білорус, голова Українського міжнародного комітету з питань науки і культури при Національній академії наук України, академік НАН України Ярослав Яцків, заступник міністра освіти і науки України, кандидат історичних наук Павло Полянський, перший проректор Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, доктор філософських наук Володимир Бех, голова синодального відділу Української православної церкви «Церква і культура» ігумена Серафима.

Наш кореспондент поставив кілька запитань головному редактору видання, кандидату історичних наук, заслуженому журналісту України **Анатолію Васильовичу Денисенку**:

– **Розкажіть, будь ласка, про зміст та мету щорічника.**

– Засновники видання: Міністерство закордонних справ України, Дипломатична академія при МЗС України, Генеральна дирекція з обслуговування іноземних представництв, наукова громадська організація «Історичний клуб «Планета».

У третьому тисячолітті пріоритетного значення набувають дипломатичні стосунки у вирішенні міждержавних суперечностей, конфліктів, передусім шляхом переговорів та міжнародних домовленостей. Дипломатія є тією візитівкою, яка формує самодостатність держави. Це аксіома. Адже світовим порядком мають управляти розум і мудрість. І ще одна незаперечна істина: дипломатія – невід’ємна складова історії будь-якої держави. І, отже, сьогодні не знати власної української дипломатичної історії – напевно, не виправдане невігластво. Насамперед керуючись такими мотивами і враховуючи, що дипломатичні сюжети періоду Київської Русі-України, козацької держави Богдана Хмельницького, наступних гетьманів і особливо історія дипломатії Української Народної Республіки були практично «білими плямами» нашої історії, було започатковане видання щорічного наукового альманаху «Україна дипломатична».

Реакція запрошених (серед них відомі історики, дипломати, громадські й політичні діячі) під час презентації у 2000 році першої книжки наукового щорічника «Україна дипломатична» надзвичайно приємно вразила засновників цього видання. Загалом і думка наукової громадськості, і відгуки засобів масової інформації зводились до одного: настав час предметно і періодично відтворювати історію дипломатичного життя України, публікувати змістовні і глибокі розвідки про діяльність творців зовнішньої державної політики, знайомити читацький загал з епістолярієм відомих дипломатів, з ґрунтовними науково-теоретичними дослідженнями цієї важливої галузі міжнародних відносин. Отримавши загальне визнання, редакційна колегія новоствореного щорічника з ентузіазмом взялася за справу. Наслідки не забарилися. Наповнення редакційного портфеля – свідчення необхідності й популярності видання в наукових колах. А творчі пошуки, помножені на реальні завдання сьогодення, стали запорукою зарубіжної популярності. І ось уже третій випуск нашого щорічника започаткувала стаття Генерального секретаря ООН Кофі Аннана «Демократія – це спосіб життя». У ній, зокрема, зазначалося: «Внесок підтримання миру та безпеки у світі не обмежується миротворчістю. Кілька років тому представника вашої країни було обрано Головою Генеральної Асамблеї ООН. Нещодавно Україну було обрано до Комісії ООН з прав людини. Ваша держава є членом Економічної та Соціальної Ради ООН.

У цьому контексті особливого значення набуло видання обсягового й авторитетного щорічника «Україна дипломатична», який містить щороку докладну й достовірну інформацію про іноземні представництва на терені України і українські – в країнах світу. Крім того, він надавав свої сторінки

як вітчизняним, так і зарубіжним дипломатам, історикам, журналістам-міжнародникам. Щорічник не претендує на істину в останній інстанції, але дає простір для плюралізму думок, слугує благородним цілям ООН. Бажаю щорічнику успіхів і процвітання».

За десять років склалася усталена модель науково-енциклопедичного періодичного видання. Серед рубрик слід виокремити такі: «Наші публікації», «Посли України в іноземних державах», «Іноземні послы в Україні», «Генеральні консули іноземних держав в Україні», «До джерел», «З відстані століть», «Дослідження. Розвідки», «Сучасна українська дипломатія», «Нотатки посла», «Слово генерального консула», «Портрети дипломатів», «Критика. Бібліографія. Звідомлення», «Хроніка подій».

– **Народження кожного випуску щорічника – процес творчий...**

– Безперечно. У цьому процесі задіяні наукові сили насамперед Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Дипломатичної академії України, Національного інституту стратегічних досліджень, ряду інститутів гуманітарного профілю Національної академії наук України, викладачі провідних вузів. Формування моделі видання – безпосередня справа редакційної колегії, до якої входять академіки НАН України Леонід Губерський, Олексій Онищенко, Сергій Пирожков, члени-кореспонденти Віктор Даниленко, Мирослав Романюк, Павло Сохань, Валерій Солдатенко, академік Академії педагогічних наук Віктор Андрущенко, доктор філософських наук Володимир Бех, доктори історичних наук Володимир Борисенко, Ірина Войцехівська, Степан Віднянський, Борис Гуменюк, Андрій Кудряченко, Ірина Матяш, Володимир Сергійчук, доктори політичних наук Григорій Перепелиця, Леонід Шкляр, доктор географічних наук Ростислав Сосса, кандидати історичних наук Анатолій Денисенко, Володимир Лозицький, заслужений діяч мистецтв України Василь Туркевич, заслужені журналісти України Віктор Пасак, Віктор Чамара, Михайло Сорока, член-кореспондент Академії мистецтв України Петро Чуприна, академік Академії педагогічних наук Петро Кононенко, кандидат філологічних наук Микола Железняк, дипломати Іван Гнатишин, Юрій Костенко, Василь Кирилич, Юрій Рилач.

– **Цікаво, а що друкується в ювілейному, десятому, випуску?**

– Виступи знакових дипломатів, які впродовж років незалежної України очолювали зовнішньополітичне відомство. Читач матиме змогу ознайомитися зі статтями Анатолія Зленка «Етапи формування зовнішньої політики України: як це було», Геннадія Удовенка «У нас велике минуле, буде і велике майбутнє», Бориса Тарасюка «Досягнення зовнішньої політики за роки відновленої державної незалежності», Костянтина Грищенка «Україна–Росія: мінливі емоції, постійні інтереси», Володимира Огризка «Українська дипломатія 2008 року: крізь турбулентність до вагомих результатів».

Проблеми глобалізму і глобальної інтеграції розвитку розглядає у своєму ґрунтовному дослі-

дженні голова комітету Верховної Ради України, академік НАН України Олег Білорус.

У щорічнику публікують свої статті заступник міністра закордонних справ України Іван Гнатишин («Регіональна дипломатія: Канада–Буковина») та голова Спілки дипломатів України Юрій Рилач («Початок має продовження»).

Видання вміщує політичне інтерв'ю Надзвичайного і Повноважного Посла Російської Федерації в Україні Віктора Черномирдіна, ґрунтовні статті Надзвичайного і Повноважного Посла Республіки Польща в Україні Яцека Ключковскі, Надзвичайного і Повноважного Посла Південно-Африканської Республіки в Україні Андріса Фентера, Надзвичайного і Повноважного Посла України в Канаді Ігоря Осташа, Надзвичайного і Повноважного Посла України в Швеції Євгена Перебийніса.

Зміст цьогорічного випуску наукового альманаху «Україна дипломатична» привертає увагу тематичними рубриками, а саме: «Трибуна вченого», «З відстані століть», «Дослідження. Розвідки», «Сучасна українська дипломатія», «Духовні студії», «Критика. Бібліографія». Значно розширився біографічний розділ видання, зокрема додалися відомості про генеральних консулів іноземних держав в Україні.

Розділ «Сучасна українська дипломатія» репрезентує стаття Бориса Гуменюка «Вплив світової фінансової кризи на економіку країни та роль вітчизняної дипломатії в її подоланні». Проблеми в житті політичної системи сучасної Європи у своїх публікаціях порушують В'ячеслав Ціватий, Григорій Хоменко, Сергій Шергін, Микола Фесенко, Людмила Чикаленко, Анатолій Малюска.

Нові підходи до висвітлення зовнішньополітичного життя пропонують у своїх дослідженнях Григорій Перепелиця і Василь Кирилич.

Надзвичайно цікавий блок матеріалів під рубрикою «Політичний дискурс». Тут вміщено публікації Володимира Ялового, Леоніда Шкляра, Степана Віднянського, Олександра Сагана, Андрія Кудряченка, Павла Ігнат'єва, Миколи Дорошка, Юлії Щегельської, Максима Кияка та інших.

Розмаїте коло дипломатичних відносин простежується в аналітичних матеріалах відомих українських учених – Леоніда Губерського, Віктора Андрущенка, Петра Таланчука, Петра Кононенка.

Директор Інституту енциклопедичних досліджень НАН України Микола Железняк у статті «Історія енциклопедичної справи в Україні» оглядає критерії добору матеріалів та персоналії.

У рубриці «Духовні студії» друкуються статті відомих релігійних діячів – митрополита Димитрія (Рудюка) «Українське православ'я і наша національна самоідентичність», єпископа Олександра (Драбинко) «Пересопницька Євангелія – міжнародний імідж України», архієпископа, апостольського нунція в Україні Івана Юрковича.

На сторінках щорічника виступають відомі журналісти: Віктор Пасак, Віктор Чамара, Віталій Карпенко, Василь Туркевич, Микола Тимошик.

Цікаве дослідження «Політичне обличчя України в географічних картах 1918–1941 рр.» друкує доктор географічних наук Ростислав Сосса.

Щорічник також вміщує добірку географічних карт, які відтворюють зарубіжні дипломатичні зв'язки, та фотохроніку Укрінформу з дипломатичного життя країни.

Редакція журналу «Українознавство»